

Cristina Demetrescu

Vitraliu din fragmente de fantomă



Dedic această carte *Morții*, căreia îi zic pașnic:
Sper că ești mulțumită. Ți-am dat ce ai cerut.

Dintr-o eroare cadastrală a ucenicilor acestui univers nemărginit și parcelat după legi nescrise, fără documente doveditoare, lumii de apoi și fricii omenești le-au fost suprapuse hotarele. Sunt azi trei ani de când alerg avocățeste să repar această regretabilă nedreptate, ca mulți alții înaintea mea, fiecare după crezul lui.

Autoarea

„Cum oare te-ai simți dac-ai avea,
Zi de zi, un curcubeu în casa ta“

Iris

Cuvânt-înainte

M-am oprit din călătoriile mele în jurul lumii în ziua în care am înțeles că aveam nevoie de întreaga energie pentru un alt fel de turism, în care nu mai era nevoie nici de bagaj și nici de rezervări pe Booking. Din exterior, oricui i-ar fi părut de modificările prin care treceam îmi putea părea că viața mea se liniștise. Îmi învățasem prost cu poze pe Facebook și gânduri fugare despre splendorile care-mi trezeau emoții.

Am fugit de una și am dat de alta. Mereu i-am compătimit pe navetiști. Dar uite că într-o zi Soarta m-a înscris fără să mă întrebe pe lista cu un singur nume de pe ruta unui autobuz de zi și a altuia de noapte, programate să mă transporte în veghe sau în vis într-un țărm necunoscut.

Nu e nimeni sac fără fund. Cine poate duce cu el povești tulburătoare fără să explodeze în interior? De ce și-ar face cineva atâta rău, transformând surplusul în otravă, când tot ce dă pe-afară poate hrăni pe altul cât încă este proaspăt?

Scrisul a ridicat mereu chestiuni de etică. Iar dacă nici eu nu m-am lovit de ele, sunt gata să-mi arăt cicatricile oricui se îndoiește. Nu sunt la fel de estetice ca

tatuajele, dar sunt profunde și deopotrivă permanente. M-am gândit absurd să-i las pe toți să moară până când cineva de încredere din viitor mi-ar fi respectat testamentul și ar fi publicat această carte. Ce e etic în a-ți-i imagina pe toți terminându-și socotelile cu lumea asta pentru o carte? Pe Eugene O'Neill nu l-a ascultat nimeni și bine a făcut. Prea mare prețul în schimbul unui ego rănit, cel mult, care oricum nu este bun la nimic în exces. Așa că tot ce ne-a rămas tuturor care urmează să ne regăsim printre aceste rânduri este să ne smerim sănătoși, vii și curioși.

Am modificat nume cât am putut și am considerat că este necesar. Sper să fie pe placul personajelor mele. M-am chinuit destul cu numele copiilor mei când a trebuit să le trec pe certificatul de naștere, darămite să botez un manuscris întreg. Cu prietenii a fost mai simplu. N-ar fi ratat niciunul să fie pomenit cu numele real, după ce i-am asasinat cu poveștile mele câțiva ani la rând. Sunt eroi, merită.

Există și chestiuni mai bizare, cum ar fi personaje fără nume. Mi-a fost imposibil să-i pomenesc chiar și cu un nume fictiv, de parcă aș fi avut „limba“ legată. Iar pentru cine are ochi să vadă, pe coperta cărții, sub numele meu, mai este un autor cu nume invizibil. Dacă ar fi citit această carte în timpul vieții, i-ar fi dat foc. Dar cred că mă flatez. Mai degrabă nu ar fi citit-o deloc, considerând-o absurdă. Paradoxal, acum, din celălalt tărâm, el însuși a scris-o împreună cu mine. Ne-am apucat de treabă după trei ani de magie care depășește orice imaginație. Totul a devenit posibil când spiritul său a fost liber și s-a regăsit în condiția sa primordială, eternă.

Am scris despre nemuire și despre vieți paralele și despre multe altele, care sper că vor fi înțelese, acceptate, dar mai ales că vor mângâia răni.

Autoarea

23 august 2020

Dintr-odată nu s-a mai auzit niciun zgomot.

Liniștea asurzitoare trebuie să fi fost prima senzație. Sensibilitatea mea chinuitoare la zgomote a devenit inutilă tocmai când aveam mai multă nevoie să disting un semnal. Inertă, chemam orice. Ceva care să fi avut puterea să mă trezească din transa a cărei frecvență îmi fusese necunoscută până atunci. Vidul înconjurător, cu care devenisem una și aceeași, era incapabil de o redefinire fertilă atât de rapidă încât să nască o soluție ajutoare. Paralizasem parcă, nici nu îmi amintesc pentru cât timp. Să fi fost secunde, minute până am reușit să fac o mișcare? Timpul se comprimase prin forța unei implozii, care mai întâi a adunat magnetic bucăți de emoții împrăștiate, frânturi de amintiri, gânduri și intenții ne terminate, toate lăsate în urmă, dar deseori prezente prin impactul valurilor memoriei ce reveniseră și apoi se retrăseseră în toți acei ani, după modelul mareelor.

Telefonul mobil îmi rămăsese încleștat într-o mână. Cealaltă apăsa mecanic plexul solar într-o reacție involuntară ce încerca să stăvilească revărsarea emoției nemiloase, la fel de greu de controlat ca un tsunami.

Nu scoteam niciun sunet, într-o complicitate hipoacuzică cu vuietul infernal din urechile mele care pierduseră noțiunea gamelor firești. Mușchii feței se alungiseră într-o expresie stop-cadru de groază și disperare pe care nu o mai trăisem niciodată așa. Durerea din maxilar era singura senzație care mă ajuta să îmi amintesc de mine în centrul acelei scene. Trăiam un coșmar autentic, dacă viață este ceea ce am simțit sub lovitura unei vești a morții, cu ochii împietriți pe ecranul telefonului mobil, asupra unei postări de pe Facebook de nici două rânduri. Literale sumbre, ordonate sec în virtutea aceluia mesaj de adio, semănau cu niște corbi care ciuguleau lacomi din fotografia alb-negru deasupra căreia stăteau cocoțați în șirul lor înspăimântător. Chiar dacă auzul mi se subțiasse în urma șocului, ochii mei vedeau bine, lipsiți de puterea de a rumega absurdul.

În fotografie l-am recunoscut pe Victor.

Era o zi de duminică. Până spre orele după-amiezii toride totul decursese mai liniștit ca alte dăți. Suzi și Salem erau singurele suflete de care mă împiedicam prin casă, când nu torceau adâncite în visele lor feline. Ecaterina petrecuse câteva zile pe litoral, în timp ce soțul meu ghida un grup de turiști în Moldova. Diana a profitat de acest drum, iar Cosmin a strecurat-o în autocar.

Pentru weekend îmi făcusem planuri mari. Primul gând fusese curățenia generală, căreia i-am dedicat toată sâmbăta. A fost pentru ultima oară când am mai derețat singură, cap-coadă, în casa mea. După Ziua Zero nu m-am mai desfășurat firesc multă vreme. Senzația de greutate în corp, persistentă câteva săptămâni bune, făcea imposibilă motivația și satisfacția de altădată. Până

atunci socotisem activitățile fizice și insipide un ritual de purificare, rudimentar, dar eficient. Efectul terapeutic era instantaneu, sindromul „misiunii îndeplinite“ intra în remisiune. Dar tot efortul meu dinaintea aflării sinistre vești m-a adus brutal într-un punct terminus, deși nu înțelegeam care, la momentul acela. Am început să asociez procesul în sine, de gospodină investigând atent fiecare centimetru al casei ca un procuror și curățând urmele perfect, ca un infractor, cu drumul către un dezastru, nicidecum cu o satisfacție. Astfel, în mintea mea s-a deschis o buclă somatică. Odată anxietatea instalată, schimbarea a fost binevenită. Am găsit rapid o menajeră care a preluat responsabilitatea casei. Eu am câștigat mai mult timp pentru mine, odihnă și oricare alte planuri se puteau așterne într-un viitor incert, în care speram să revin cu toată ființa mea la normal.

Analizând circumstanțele, reacția mea era, înainte de toate, inexplicabilă. Se scurseseră nu mai puțin de trei decenii de la acel episod pe care îl crezusem închis definitiv. Viața mea de acum se desfășura în altă galaxie decât cea în care îl cunoscusem pe el, cu mulți ani în urmă, când avuseserăm o relație mai mult întreruptă decât continuă.

Ca satisfacția mea de amatoare de acțiuni extreme să fie deplină, m-am cocoțat îndrăzneț pe trambulina epuizării totale și am zis că trebuie să și gătesc, și nu orice. Nu îmi făcusem niciodată curaj să prepar ardei umpluți cu carne tocată de vită. Aveam dintotdeauna câteva complexe în bucătărie și apelam oricând la mama pentru meniurile sofisticate.

Totuși încă de dimineață avusesem un sentiment puternic și stăruitor că în acea duminică deliciul balcanic

îmi va îmbogăți masa. Urmărind toate indicațiile mamei, am înghesuit legumele viu colorate în roșu, galben și verde în tigaia încinsă. Totul a început să sfârșie și să fumege, răspândind mireasma care era de-a dreptul magică, hipnotizantă. De când lumea, gătitul a fost unul dintre trucurile cele mai sigure prin care femeile au ademenit bărbații și i-au ținut legați de cămin. Nu am rezistat și am făcut o scurtă înregistrare, pe care am trimis-o alor mei, să le întărească pofta. Ei sigur se bucurau la ora aceea de peisaje mai frumoase. Eu scriam pagini noi în epopeea mea culinară și asta trebuia consemnat.

Mâncarea promitea pe deplin că va fi delicioasă. Odată ce am terminat cu toate, mi s-au activat simultan sentimentul de liniște, satisfacția, egoul hrănit de iluzia controlului și un soi de fericire pură, dar efemeră, de a fi stăpână peste o casă curată lună, în a cărei bucătărie se născocea meniul bogat, gata să fie servit. Pentru savorele ce impregnaseră casa mă puteau invidia cinci etaje de vecini mai jos de duplexul meu. Tot ce îmi rămânea de făcut era să îmi aștept familia să sosească, spre seară.

Până atunci voiam să îmi ofer și recompensa pentru munca depusă și știam exact ce aveam de făcut. După toată aventura cardio din acel weekend merita desfăcută o sticlă de Sauvignon Blanc cât se poate de rece. Canicula își cerea drepturile imediat după apusul soarelui.

Nici pentru o singură secundă și în ciuda multor semne care vorbiseră cu mine de luni bune, dar pe care le ignorasem, nu bănuiam că trăiam liniștea de dinaintea furtunii. Acela trebuie să fi fost momentul. Am avut un sentiment puternic și recurent auzind o *Voce* urlându-mi în cap, mult mai tare de data aceasta. Nu

am mai putut s-o ignor ca alte dăți, când am zis că erau chestiuni care nu mă priveau. Trecuse mai bine de un an de când Victor nu mai postase nimic pe Facebook. Nu eram prieteni pe platforma de socializare. Marile iubiri nu se termină cu prietenii. Aici vorbim despre acele capitole ale vieții clasate la categoria „totul sau nimic“. Dar uneori, rar, mai intram să văd... nici eu nu știu ce. Poate voiam să verific dacă e bine, dintr-un instinct greu de definit. Postările mă convingeau că trebuie să mă retrag rapid de pe pagina lui. Unele erau obscene, altele erau pornite din convingeri de-a dreptul cinice și extrem de hazardate, de tip ateist. În altele se declara bucuros de propria-i solitudine și de inutilitatea femeilor în viața bărbaților. Întregul arsenal de mesaje transmitea să stai departe de el. Erau mai degrabă manifestările genului mizantrop Ebenezer Scrooge, a căror sursă traumatică o cunoșteam mai mult sau mai puțin.

Ultima lui postare, la fel de nesărată, fusese în urmă cu mai bine de un an. Socotind de la acel moment, când trebuie să fi aflat vreo veste proastă care să îl fi amuțit, până la ziua morții lui, trecuseră exact nouă luni. Cât o gestație. Moartea îl ținuse în pântecul său putred ca să îl nască pe celălalt tărâm, departe de mine. Am presupus inițial că nu fusese un accident sau ceva spontan, ci poate o boală care acționase lent. Oricare ar fi fost cauza morții sale, șansele de a se fi salvat fuseseră inexistente. De la bun început avusese o moarte de ispășit.

De atunci am mai deschis pagina lui de câteva ori și m-am întrebat de fiecare dată: ce anume îl determinase să se oprească brusc din huliții la adresa lui Dumnezeu, pe care — deși nu îi recunoștea existența — îl condamna perpetuu pentru tragediile și eșecurile sale? Cum putea

da vina pe Ceva ce nu exista în viziunea sa? Evident, cinismul avea fractura sa de rațiune, care descuraja din start pe oricine să pornească dialoguri cu astfel de oameni. Nu se putea trece de cazemata în spatele căreia aceștia stăteau ascunși și trăgeau în oricine dorea să calce pe teritoriul lor izolat, fluturând altă filosofie decât a lor. *Se mai smerește omul!* m-am gândit. Totuși știam că cinicii aveau rar puterea de a abdica de la lupta inutilă împotriva oricărui argument logic în afara viziunii lor lipsite de profunzime.

De ce nu simțisem nimic până acum? Fusesem răsu-cită și amețită de vârtejul unui an infernal, dar sublim în același timp. Mama își înfruntase cancerul cu tăria unui general în război. Mie îmi revenise datoria de a umbla în paralel prin spitalele de oncologie și biserici. Atacasem soldățește boala ei pe cele două fronturi prietene pentru mine, ireconciliabile pentru mulți.

O putere nepământeană, străină de mine, mă aju-tase să merg înainte în această încercare și, cu toate ace-
tea, grijile nu fuseseră legate doar de mama. În urmă cu 18 ani reușisem să mă regăsesc profesional, dar casa în care trăisem tot atâția ani fusese mereu un punct nevralgic. Am renăscut odată cu mutarea într-un superb duplex aflat la ultimele două niveluri ale unui bloc dintr-un complex nou-nouț, civilizată și atent adminis-trat. Am închis astfel o buclă chinuitoare de prizonier al unui tipar nefericit, în care nu reușeam nicicum să-mi găsesc liniștea.

Sub imboldul unei presimțiri apocaliptice, am că-lătorit nebunește, aglomerându-le pe toate într-o vară. Spectaculosul Sozopol de pe litoralul bulgăresc, Alsacia cu

căsuțele colorate și al său drum al vinului, Champagne, Luxemburg, Cascada Rinului și Schaffhausen din Elveția, Cracovia și toată istoria sinistră de la Auschwitz și Birkenau — o adevărată epopee finalizată la Londra, cu un concert al Arianei Grande. Adoram să-mi văd copiii explodând de bucuria surprizelor uriașe. Am adunat argumente să nu regret aventura când am înțeles, în scurt timp, că nu vom mai putea călători prea curând.

Am avut grijă să fac din anul dinaintea pandemiei un tur de forță, cât să nu las mintea să simtă nimic altceva. Boala mamei, călătoriile și schimbarea casei, pe care niciun om normal nu le-ar fi suprapus, mi-au anesteziat toate simțurile. Mi-ar fi fost foarte greu să mă concentrez și să presimt că undeva Timpul-ucigaș modela de zor un bulgăre de jar din ce în ce mai mare, pe care se pregătea să-l rostogolească peste mine și viața mea aglomerată, dar atent organizată. Nu aveam în minte decât că trebuia să o scot singură la capăt cu toate planurile mele.

Sau poate vreau să găesc asta ca o scuză a propriei ignoranțe de a nu fi descifrat corect nici măcar acele vise bizare în care Victor apărea cu frecvență regulată și din care mă trezeam greu, ca după anestezie. Trează fiind, îmi lua ceva timp să realizez că nu era real ce simțeam, că doar visul îmi crea confuzii, că nu trăiam cu el într-o relație paralelă și că trecuseră 28 de ani de când ne despărțiserăm definitiv.

Aveam toate motivele din lume să fiu împăcată. Alergasem după un tren și-l prinsesem din urmă cu o secundă înainte să plece. Captivă în vehiculul înclinat la maximum într-o curbă periculoasă a vieții mele, îmi căutam inconștientă locul, bătând în incertitudine

către o destinație necunoscută. În liniștea efemeră de care m-am bucurat pentru scurt timp, s-a strecurat freamătul care mi-a răsturnat lumea în câteva fracțiuni de secundă.

Am urmat mecanic comanda dată de acea *Voce*, mergând pe un fir logic. Dacă pagina lui de Facebook nu mai spunea nimic, mă vedeam obligată să scotocesc în ale prietenilor săi. Primul care mi-a venit în minte și care avea postări publice era Dinu Parfenie. Mi-l prezentase cu decenii în urmă sub diminutivul Parfi, cel mai bun prieten al său. Am derulat ceva din august până am ajuns să citesc un mesaj chiar de ziua lui. La împlinirea celor 50 de ani, Parfi își declara *iubirea eternă pentru Victor*. Este adevărat că Victor nu mai locuia în România de câțiva ani, dar parcă depărtarea aceasta, de câteva țări europene, nu justifica greutatea aceluia mesaj de adio. Am înghețat. Totuși textul în sine nu preciza nimic concret. Bine nu suna, dar m-am gândit în naivitatea mea că poate se certaseră. Poate Victor nu mai voia să vorbească cu Parfi și acesta era doar supărat.

Am intrat pe pagina celui alt prieten, Eric. Cei doi erau nelipsiți din viața lui Victor, iar eu înțelesesem de mult că pentru el prietenii erau mai importanți decât iubirile. Am făcut același lucru și pe această pagină. Am derulat invers cronologic, până la momentul coliziunii. Fotografia alb-negru postată pe 25 martie 2020 și textul de adio clar, răspicat, explicit, direct, fără echivoc, sec, cam stângaci pentru un bun prieten, lipsit de afecțiunea sau durerea cauzată de pierderea unei legături de o viață, părea doar un ferpar de bun-simț.

Nu mai era nicio îndoială.

Murise!

Murise în urmă cu cinci luni, iar eu nu bănuisem nimic, nu simțisem nimic, nu îmi spusese nimeni nimic. Nicio informație nu trăda ce se întâmplase de fapt. Îmi făceam iluzii că dacă aș fi reușit să reordonez altfel acele cuvinte, lucrurile ar fi putut avea alt deznodământ.

Greu de înțeles dacă emoția a fost cea care a generat implozia cu efect magnetic care a aspirat totul în plexul meu solar, tot ce mintea mea nu putea clasa. Eram blocată într-o imposibilă procesare a imaginii asupra căreia îmi înghețase privirea.

A urmat explozia, fenomenul Big Bang al propriei lumi, cea pe care o știam, o stăpâneam, o controlam. Am fost concomitent întoarsă în timp și propulsată într-un spațiu nedefinit, a cărui dimensiune era de nepătruns nu doar cu mintea, ci și cu toată condiția mea umană, divizându-mă în trei subființe, toate invalide. O parte din mine, cea vitală, s-a resemnat în fața durerii din *Prezent*. Cea de-a doua parte a fost expulzată în *Trecut*, în urmă cu 30 de ani. A treia parte sau ce mai rămăsese din mine s-a trezit bătând în zadar cu pumnii încordați în poarta rece și ferecată a *Veșniciei*, cerând socoteală pentru sufletul răpit. Firul invizibil care ne legase pe amândoi cândva, ciupind usturător acum din sufletul meu, rămăsese agățat cu nepăsare de muchia rece și aspră a sinistrei intrări în spatele căreia se aflau toate răspunsurile de care aveam nevoie. Condiția mea devenise o urgență pentru care strigam după ajutor.

Adolescența, Prezentul și Moartea alcătuiau de acum noul meu univers extins și divizat. Ceața era prea densă. La acel moment, mi-ar fi fost imposibil să realizez că începusem în mod forțat un proces de învățare, de cunoaștere, de evoluție, care avea și un scop anume.

Profesorul cu identitate încă necunoscută figura și el în distribuția noului meu program de viață.

Mai 1989

Clopoțelul încă suna, anunțând pauza, în timp ce coboram în fugă scările largi ale Liceului Nicolae Bălcescu, pseudonimul comunist al Colegiului Național Sfântul Sava. Fusesem prima care se grăbise să părăsească sala de clasă, hotărâtă la nevoie să trag chiulul la ultimele ore. Fluturii bezmetici din stomacul meu nu se astâmpăraseră întreaga zi, iar emoțiile și imaginația mă țineau departe de concentrarea firească a unui elev ce studia la cel mai bun liceu din București.

Telefonul public se afla la parterul înalt al clădirii impunătoare, care se apropia de trei sute de ani de istorie. Am scos fisa din buzunar fără să pot controla tremurul genunchilor slăbiți de senzațiile rebele care îmi străbăteau întregul corp. Eram îndrăgostită. Învășasem pe de rost cele șase numere pe care nu le-aș fi format din proprie inițiativă, neinvitată de fiecare dată, cu subiect și predicat.

— Alo! i-am auzit vocea caldă.

— Ce faci? Am avut noroc și azi de 1 leu să te sun. Sunt datoare vândută prietenilor mei generoși.

Am rămas tăcută în așteptarea invitației pe care mi-o doream mai mult ca orice. Aveam mai multe motive să nu fiu relaxată. Acasă trebuia să mint mereu. Nu aveam voie să ies cu băieții, regulă născocită de mentalitatea conservatoare a tatălui meu.

— Am o surpriză pentru tine. Am făcut rost de *Dirty Dancing*.